

Državno natjecanje iz povijesti

18. travnja 2024.

prvi (I.) razred – 3. skupina

zaporka

--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova

	69
--	----

Upute natjecateljima

1. Ispit se sastoji od 25 pitanja i rješavaš ga 90 minuta.
 2. Prije rješavanja ispita trebaš pažljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
 3. Nakon što ispuniš listić sa zaporkom, spremi ga u omotnicu.
 4. Zaporku s listića prepisi na prvu stranicu ispita.
 5. Pažljivo pročitaj ispitne zadatke i upute u zadatku.
 6. Rješenja upisuj na predviđena mjesta u ispitu. Ispit piši plavom ili crnom kemijskom olovkom.
 7. Ispit piši isključivo pisanim, ne tiskanim slovima. Piši čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
 8. Osobna imena i prezimena te geografska imena piši izvorno prema udžbenicima koje je odobrio MZO u školskoj godini 2021./2022.
 9. **Koristi se listom za koncept tijekom rješavanja ispita jer jednom napisan odgovor u ispitu, više nije dopušteno prepravljati. Odgovori se u konceptu ne vrednuju.**
 10. Nakon završetka pisanja, ispit predaj članu Državnoga povjerenstva.
- Nakon objave privremene ljestvice poretka imaš pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)
2. _____
(član Državnoga povjerenstva)
3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

1. Pozorno pogledaj sliku i odgovori na pitanja.

1.1. Kojoj civilizaciji pripada i što prikazuje slikovni prikaz?

	2
--	---

1.2. Koji su prostori najčešće ukrašavani ovakvim freskama?

	1
--	---

1.3. Koji je predmet označen strelicom i što simbolizira?

	2
--	---

2. Zaokruži **dvije netočne** tvrdnje o položaju žena u rimskome društvu.

- a) Slobodne žene bile su rimske građanke, ali bez prava glasa.
- b) Žene su mogle imati vlastitu imovinu, ali nisu mogle biti svjedoci ili stranka na sudu.
- c) Djevojčice su smatrane spremnima za udaju u dobi od 14 godina.
- d) Žene su igrale važnu ulogu u religiji, a isticao se položaj svećenica.
- e) Vještina koja se kod žena najviše cijenila bilo je tkanje.
- f) Ženi koja je ostala bez oca ili muža nije trebao tutor za upravljanje njezinim posjedom.

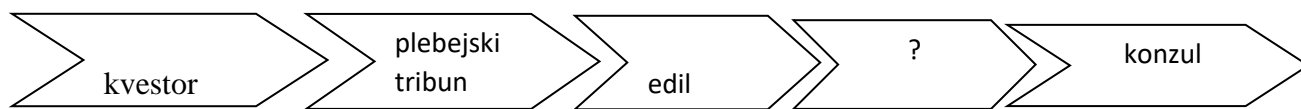
	2
--	---

3. Sljedeći zadatak riješi tako da djelu s lijeve strane pridružiš autora s desne:

<i>Postanak bogova</i> _____	A) Ovidije
<i>Eneida</i> _____	B) Petronije
<i>Pjesme</i> _____	C) Apulej
<i>Zlatni magarac</i> _____	D) Lukrecije
<i>Fasti</i> _____	E) Vergilije
<i>Parmenid</i> _____	F) Hesiod
<i>Satirikon</i> _____	G) Horacije
<i>O prirodi</i> _____	H) Platon

	4
--	---

4. Koja od ponuđenih magistratura odgovara označenom mjestu poštujući *cursus honorum*?

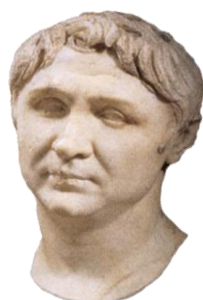
- a) cenzor
- b) diktator
- c) pretor
- d) interrex

	1
--	---

5. Odgovarajućoj bisti označenoj brojem, pridruži točno ime označeno slovom.

	4
--	---

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

a) Marko Licinije Kras

b) Lucije Kornelije Sula

c) Gnej Pompej

d) Gaj Marije

6. Pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Dakle, kad su Romul i Rem između sebe raspravljali o osnivanju grada u kojem bi oni zajedno vladali, Romul je na palatinskom brijegu označio mjesto koje je smatrao prikladnim za sebe i htio ga prozvati Rim, a opet Rem jednako na drugome brežuljku koji je od Palatina bio udaljen pet tisuća koraka i to bi mjesto prema svome imenu nazvao Remurij. Taj spor između njih nije prestajao, pa prihvativši djeda Numitora za posrednika, odlučili su pozvati besmrtnih bogova za suce u ovoj razmirici, tako da onaj od njih dvojice kojemu bi se prije objavila povoljna znamenja utemelji grad, prozove ga prema svome imenu i u njemu obnaša vrhovnu kraljevsku vlast.

6.1. Koji je bog prema legendi bio otac dvojici braće iz priloženoga teksta?

	1
--	---

6.2. Kad je prema legendi osnovan Rim?

	1
--	---

6.3. Navedi autora i naziv djela u kojemu se nalazi ovaj povijesni izvor.

	2
--	---

7. Pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja.

Seljak je vršio svoju dužnost prema Rimu i strpljivo vjerovao. A kada se nakon deset, petnaest ili dvadeset godina vratio kući, našao bi svoja polja obrasla dračom, a obitelj upropaštenu. Sijao je i sadio čekajući žetvu. Svoje bi žito donosio na tržište, kamo je vodio i svoju stoku i perad, no doskora se uvjerio da ne može konkurirati veleposjedniku kojemu robovi obrađuju zemlju... Ostavio je svoje imanje i preselio se u najbliži grad. Tu je gladovao kao i na ladanju, a svoju je nevolju dijelio s tisućama drugih koji su bili razbaštinjeni i upropašteni kao i on. U prljavim kolibama u predgrađu velikih gradova ti bi ljudi nekako životarili... Svi su ti ljudi bili veoma nezadovoljni, a to nije teško shvatiti. Ta borili su se za domovinu, a kako ih je domovina nagradila!
Hendrik Willem van Loon, *Povijest čovječanstva*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003.

7.1. O kojemu je dijelu rimskoga stanovništva riječ u tekstu? _____

	1
--	---

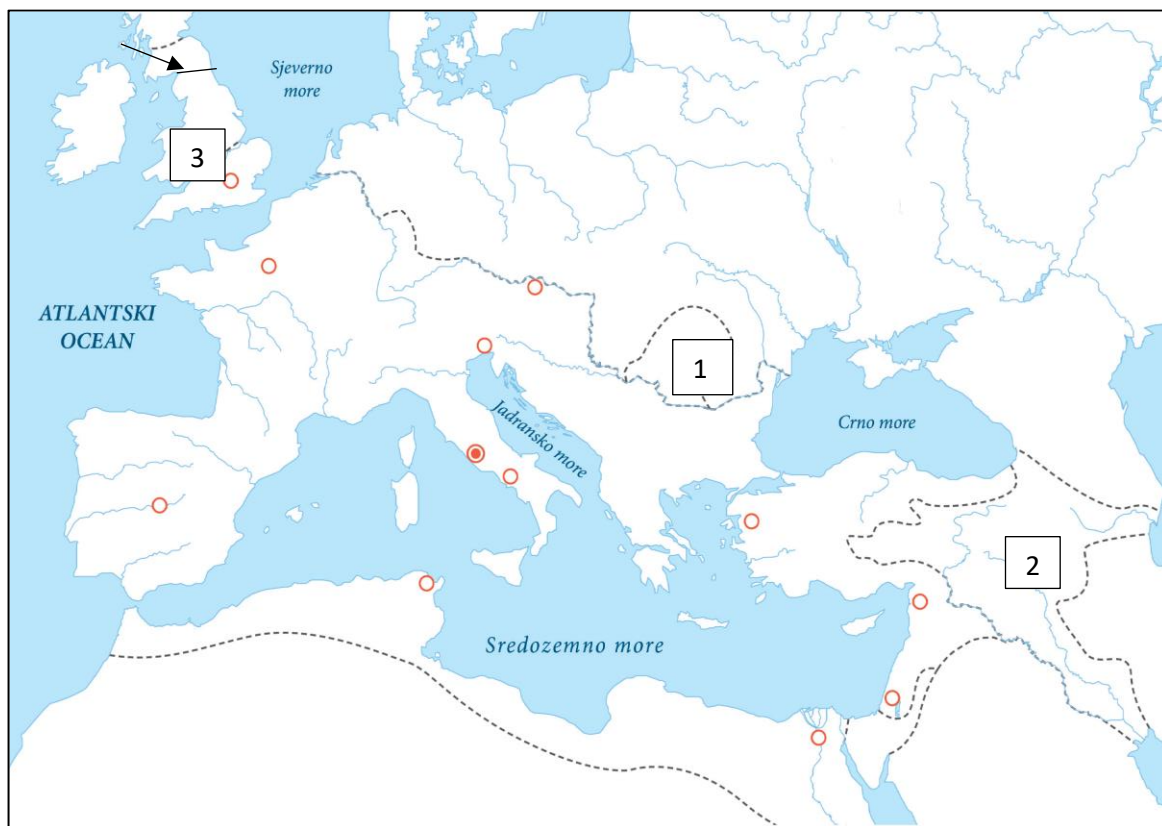
7.2. Kad su ove promjene zahvatile rimsko društvo? _____

	1
--	---

7.3. Tko je pokušao riješiti njihov težak položaj? _____

	1
--	---

8. Pozorno prouči zemljovid i odgovori na sljedeća pitanja.

8.1. Kako se zovu provincije označene brojevima 1 i 2?

	2
--	---

8.2. Kako se zove car koji je dao izgraditi obrambeni sustav označen strelicom na karti?

	1
--	---

8.3. Za vrijeme kojega je cara započelo osvajanje prostora označenoga brojem 3?

	1
--	---

9. Zaokruži dvije točne tvrdnje koje se odnose na Cezarov Ilirik.

a) U doba Cezara pojačan je dolazak rimskih građana u veće gradove Ilirika.

b) Salona nije odan konvent rimskih građana Cezaru.

c) U Cezarovo vrijeme u Histriji su osnovane dvije kolonije Tergeste i Pola.

d) Pola, Salona, Narona i Epidaur u doba građanskoga rata imaju status municipija.

	2
--	---

10. Sljedeći zadatak riješi tako da grčkom božanstvu s lijeve strane pridružiš rimsko božanstvo s desne strane.

Hermes	_____	A) Vulkan
Atena	_____	B) Merkur
Dioniz	_____	C) Cerera
Ares	_____	D) Bakho
Hefest	_____	E) Dijana
Afrodit	_____	F) Mars
Demetra	_____	G) Minerva
Artemida	_____	H) Venera

	4
--	---

11. S pomoću slike odgovori na sljedeća pitanja.

11.1. U kojemu se gradu nalazi hram prikazan na slici? _____

	1
--	---

11.2. Kako se naziva ovaj hram? _____

	1
--	---

11.3. U kojemu su stilu izgrađeni stupovi hrama? _____

	1
--	---

12. Na zemljovidu je prikazan Ilirik za vrijeme Cezara i neposredno nakon njega.

12.1. Kako se zove sudbeni konvent označen slovom A na zemljovidu?

	1
--	---

12.2. Kako se zove naselje označeno slovom B?

	1
--	---

12.3. Kako se zove naselje označeno slovom C i tko ga je razorio?

	2
--	---

12.4. Kako se zove rimski vojni logor označen zvjezdicom?

	1
--	---

13. Sljedeće tvrdnje odnose se na vladavinu cara Dioklecijana. Zaokruži dvije koje **nisu** točne.

- a) Podrijetlom je iz Dalmacije, vjerojatno Salone.
- b) Suzbio je provale Sarmata i na Dunavu izgradio sustav utvrda.
- c) Smanjio je broj legija.
- d) Uveo je tetrahiju, vladavinu dvaju cezara i dvaju augusta.
- e) Podijelio je Carstvo na 12 provincija.
- f) Odvojio je civilnu upravu od vojne.

	2
--	---

14. Sljedeći zadatak riješi tako da pojmu s lijeve strane pridružiš objašnjenje s desne.

imperij	_____	A) dio Foruma
auspicij	_____	B) glasačka kutija
komicij	_____	C) religijski ceremonija
tabularium	_____	D) pripadnik elitne vojne jedinice
cista	_____	E) vrhovna vojnička vlast
domestik	_____	F) arhiv

	3
--	---

15. Sljedeći zadatak riješi tako da trijumviru s lijeve strane pridružiš odgovarajuće obilježje s desne.

_____ Lepid	A) obogatio se u Sulinim progonima
_____ Marko Antonije	B) izgubio u Bitki kod Munde
_____ Gnej Pompej Veliki	C) konzul u godini Cezarove pogibije
_____ Marko Licinije Kras	D) naslijedio Cezara kao vrhovni svećenik

	2
--	---

16. Zaokruži slovo ispred točnoga kronološkoga niza događaja.

	1
--	---

- a) Bitka kod Tapse – Bitka kod Filipa – Bitka kod Munda – Bitka kod Alezija – Bitka kod Farsala
- b) Bitka kod Farsala – Bitka kod Tapse – Bitka kod Munda – Bitka kod Alezija – Bitka kod Filipa
- c) Bitka kod Alezija - Bitka kod Farsala – Bitka kod Tapse – Bitka kod Filipa – Bitka kod Munda
- d) Bitka kod Munda – Bitka kod Alezija – Bitka kod Filipa – Bitka kod Farsala – Bitka kod Tapse

17. Pozorno promotri sliku građevine i odgovori na pitanja.

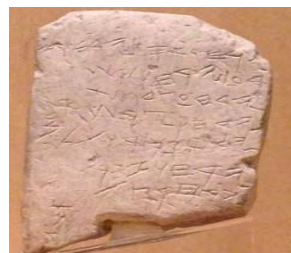
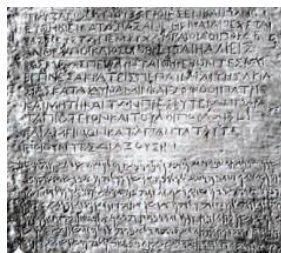

	2
--	---

17.1. Kako se zove pravokutna udubljena niša na svodu kupole, zaokružena na fotografiji?

17.2. Kako se zvao dio Rima na kojemu se, uz Žrtvenik mira i Saeptu Iuliu, nalazi ova građevina?

18. Promotri prikazane pisane povijesne izvore. Ispod svakoga od njih napiši kojoj vrsti pisma pripadaju.

	3
--	---

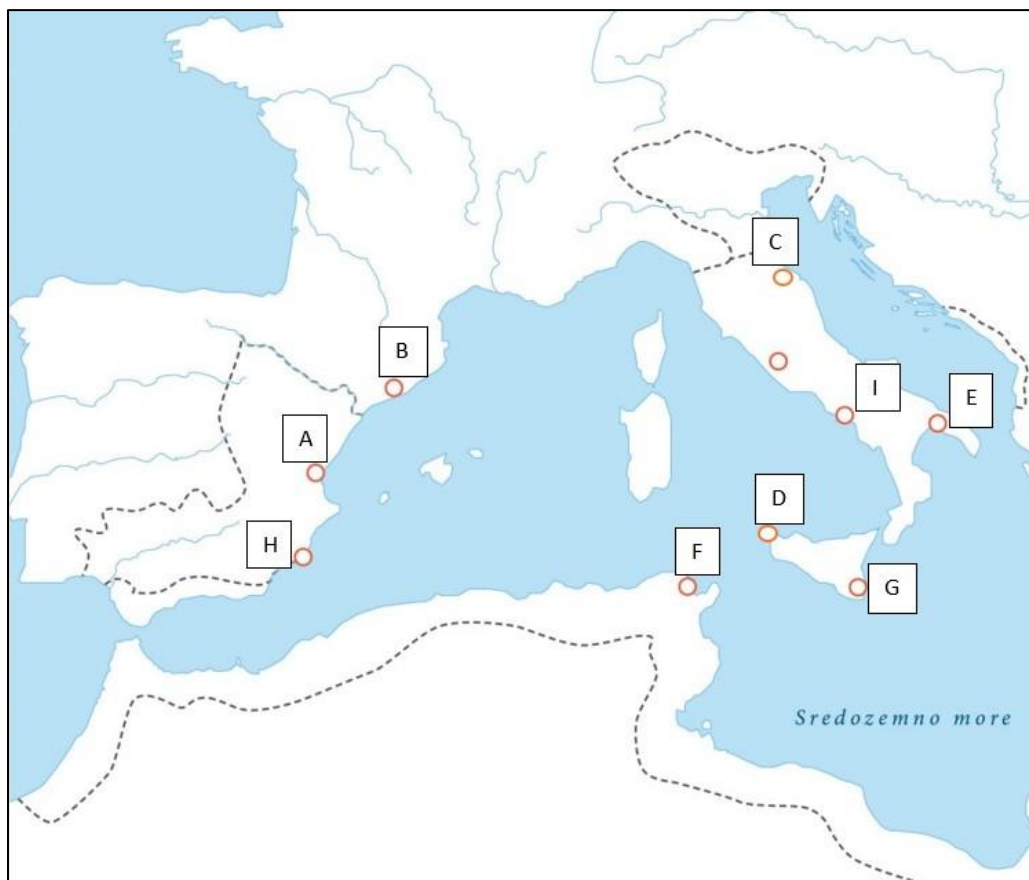
19. Odredi pravilan poredak rimskih postrojbi prema brojnosti od najmanje do najbrojnije.

- a) manipul → centurija → legija → kohorta
- b) centurija → manipul → kohorta → legija
- c) centurija → manipul → legija → kohorta
- d) kohorta → manipul → centurija → legija

	1
--	---

20. Upiši pripadajuće slovo sa slijepoga povijesnog zemljovida uz odgovarajući događaj.

	3
--	---

20.1. Mjesto konačnoga poraza Kartage u Prvom punskom ratu. _____

20.2. Grad koji je Hanibal napao uoči Drugoga punskog rata. _____

20.3. Mjesto pobjede Rimljana nad Hazdrubalom. _____

21. Što je bio neposredni povod Ilirskim ratovima?

- a) Ilirsko gusarenje po Jadranskom moru
- b) Teutino osvajanje otoka Visa
- c) smrt rimskoga izaslanika za koju su Rimljani optužili Ilire
- d) rimsko proglašenje provincije Ilirik

	1
--	---

22. Pozorno pročitaj povijesni izvor i odgovori na pitanja

Panonska plemena do kojih prije mene kao princepsa vojska rimskog naroda nije nikada stigla i koje je pobijedio Tiberije Neron koji je tada bio moj pastinak i legat podložio sam vlasti rimskoga naroda i razmaknuo sam granice Ilirika do obale rijeke Dunava.

22.1. Kojim su plemenima pripadala dvojica vođa ustanka iz povijesnoga izvora?

	3
--	---

22.2. Na koje je dvije provincije Ilirik podijeljen nakon ustanka?

22.3. Zauzimanje koje je utvrde označilo kraj ustanka?

23. Promotri prikazanu fotografiju i odgovori na pitanja.

23.1. Kako se zvalo naselje čiji su ostatci prikazani na fotografijama?

	2
--	---

23.2. U koju je upravnu jedinicu uključeno ovo područje u vrijeme cara Augusta?

24. Odredi točan vremenski slijed događaja i zaokruži slovo ispred njega.

	1
--	---

a) rimsko osvajanje Apeninskoga poluotoka → protjerivanje kralja Tarkvinija Oholog iz Rima → zapisivanje Zakona 12 ploča → pokušaji reforme braće Grakho → organiziranje trijumvirata → punski ratovi → doba principata → doba dominata

b) protjerivanje kralja Tarkvinija Oholog iz Rima → pokušaji reforme braće Grakho → zapisivanje Zakona 12 ploča → rimsko osvajanje Apeninskoga poluotoka → punski ratovi → doba principata → organiziranje trijumvirata → doba dominata

c) zapisivanje Zakona 12 ploča → protjerivanje kralja Tarkvinija Oholog iz Rima → punski ratovi → pokušaji reforme braće Grakho → rimsko osvajanje Apeninskoga poluotoka → organiziranje trijumvirata → doba dominata → doba principata

d) protjerivanje kralja Tarkvinija Oholog iz Rima → zapisivanje Zakona 12 ploča → rimsko osvajanje Apeninskoga poluotoka → punski ratovi → pokušaji reforme braće Grakho → organiziranje trijumvirata → doba principata → doba dominata

25. Ispod fotografije rimske baštine na hrvatskome prostoru napiši njegov naziv (lokalitet).

	4
--	---

